

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
КАФЕДРА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬК

з навчальної дисципліни «Організація та методика роботи з особовим складом»

Тема № 1 Організація роботи з особовим складом у Збройних Силах України

**Заняття 1. Концептуальні засади роботи з особовим складом
(МПЗ) у Збройних Силах України**

НС НДЛ (Ст.ПВ) НДВ (ПВ) НЦ СВ працівник ЗС України

РАДЗІКОВСЬКИЙ С.А.

Навчальна та виховна мета

- 1. З'ясувати сутність і зміст концептуальних положень виховної роботи з особовим складом у ЗС України.**
- 2. Розглянути динаміку та етапи розвитку виховної роботи з військовослужбовцями.**
- 3. Ознайомити слухачів з основними напрямками роботи з особовим складом на сучасному етапі з урахуванням досвіду проведення АТО в Луганській та Донецькій областях.**

ПИТАННЯ

- 1. Динаміка розвитку системи роботи з особовим складом (МПЗ) у ЗС України.**
- 2. Зміст та основні напрямки роботи з особовим складом на сучасному етапі оптимізації та реорганізації ЗС України**

Етапи розвитку виховних структур ЗС України:

- перехідний – період створення системи виховної роботи (24.08.1991 – 22.04.1992 рр.);
- становлення системи виховної роботи (1992 – 1996 рр.);
- розвиток системи виховної роботи (1997 – 2000 рр.);
- подальше вдосконалення системи виховної роботи (2000 – 2003 рр.);
- трансформування системи виховної роботи (2004 – 03.2008 рр.);
- відновлення системи виховної роботи (04.03.2008 – 12.2012);
- Реорганізація системи роботи з особовим складом (МПЗ) (12.2012 – теперішній час)

**Концептуальні підходи до створення виховних
Маємо сім концепцій: “Концепція СПС ЗС України” від 05.03.
структур ЗС України.**

**1992 р., “Концепція ВР у ЗС та інших військових
формуваннях**

**України” від 04.09.1998 р., “Концепція морально-психологіч-
ного забезпечення підготовки та ведення операцій (бойових
дій) ЗС України” від 05.05.1999 р., “Концепція гуманітарного і
соціального розвитку у ЗС України” від 12.01.2004 р.,**

**“Концепція військово-патріотичного виховання у ЗС
України”**

**від 08.06.2010 р., “Концепція впровадження психологічної
підготовки у ЗС України” від 07.12.2012 р., “Концепція
ідеологічної роботи у ЗС України” від 05.02.2013 р.**

У всіх військових організамах були введені посади заступників командувачів (командирів, начальників) з СПС. Принциповою особливістю організації побудови нової структури стало те, що в роті (батареї) працював методист-організатор, який виділявся із складу групи СПС батальйону і командиру роти не був підпорядкований. Був створений потужний апарат для організації принципово нової за змістом і призначенням системи виховної роботи. Покладені на СПС завдання не були повністю виконані.

25 лютого 1994 р. було затверджено Тимчасове положення про органи виховної і соціально-психологічної роботи (органи ВСПР) у ЗС України.

На ГУ ВСПР покладалися завдання здійснення загального керівництва всіма виховними структурами у ЗС України, розробка керівних документів, методичних вказівок, організація інформаційного, морально-психологічного забезпечення бойової готовності та військової дисципліни у ЗС України, проведення гуманітарної підготовки з усіма категоріями військовослужбовців.

ВР (29.04.1994 р.)

У травні 1994 р. згідно з директивою Міністра оборони України

“Про створення органів виховної роботи у ЗС України”

розпочалося їх формування в новому складі.

Функціональні обов’язки офіцерів ВР тактичної ланки було викладено в Тимчасових статутах ЗС України.

Зміна поглядів на роль і місце людського фактора в умовах сучасної збройної боротьби призвела в 1995 р. до впровадження нового виду оперативного (бойового) забезпечення бойових дій – забезпечення (МПЗ).

Існуюча система ВР в цілому забезпечила вирішення завдань бойової готовності військ (сил), бойового чергування, бойової підготовки, зміцнення дисципліни і правопорядку.

Указом ПУ від 12.01.2004 р. № 28/2004 була схвалена “Концепція гуманітарного і соціального розвитку у ЗС України”.

Міністр оборони України А. Гриценко 07.03.2006 р. підписав директиву Д-322/1/01, відповідно до якої було ліквідовано самостійні структури з ГП в оперативно-тактичній та стратегічній ланках управління.

Рішення ПУ – Верховного Головнокомандувача ЗС України про невідкладні заходи посилення гуманітарної складової військової служби підтверджує, що організація належної роботи з людиною, її соціальним самопочуттям і проблемами, зміцнення духовних та морально-психологічних підвалин ЗС України є пріоритетними напрямками воєнної політики держави.

Із уведенням в дію наказу МО України від 06.06.2008 р. № 244 “Про введення посад та структурних підрозділів з ВСПР” відновлена самостійна управлінська вертикаль виховних органів.

У наказі МОУ від 17.07.2013 р. № 491 “Про затвердження Положення про органи по роботі з особовим складом ЗС України”

відмічається, що органи по РОС призначені для:

- реалізації завдань гуманітарного і соціального розвитку та військового виховання у ЗС України;**
- організації та здійснення МПЗ підготовки та застосування військ (сил);**
- виховної та ідеологічної роботи.**

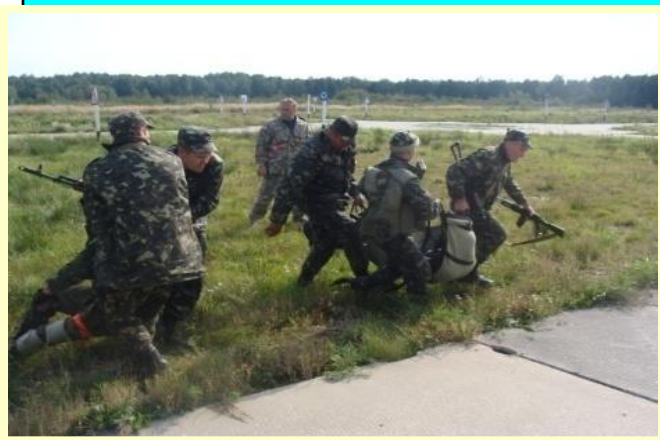
Серед важливих документів, які прийняті в цей період:

“Концепція впровадження психологічної підготовки у ЗС України” від 07.12.2012 р., наказ МОУ від 05.02.2013 р. № 78

“Про затвердження Концепції ідеологічної роботи у ЗС України”.

МПЗ (наказ МОУ від 17.07.2013 р. № 491)

В кінці 2015 року з метою удосконалення структур, які займаються морально-психологічною підготовкою особового складу, враховуючи досвід проведення АТО, керівництвом ЗС України прийняте рішення про перейменування органів по роботі з особовим складом в органи (структури) МПЗ. Наказом Начальника ГШ ЗС України від 14.03.2016 року № 109* введена в дію Тимчасова настанова з МПЗ підготовки та застосування ЗС України.

Висновки за результатами розгляду 1-го питання:

- 1. Наявність негативних проявів у свідомості та поведінці військовослужбовців, невирішеність питань ідейного виховання воїнів призвели до пошуку організації такої системи виховної роботи з особовим складом, що відповідає б вимогам часу.**
- 2. Отриманий досвід організації виховної роботи в ЗС України, вивчення аналогічної діяльності в арміях передових країн світу свідчать про доцільність створення єдиної системи МПЗ діяльності військ (сил). Це постає особливо актуальним в умовах проведення антитерористичної операції у Луганській і Донецькій областях України.**
- 4. Наявні прорахунки в організації безперервного морально-психологічного впливу на особовий склад військ та органів управління, зумовлені недостатнім науково-теоретичним обґрунтуванням його здійснення, недостатнім науковим прогнозуванням наслідків відповідних заходів реформаційного характеру.**

Сутність роботи з особовим складом –

це цілеспрямований, активний всебічний процес впливу на свідомість і світогляд військовослужбовців з метою формування патріотизму, національної гідності, почуття любові до України та її Збройних Сил, вірності українському народу та усвідомлення кожним захисником Вітчизни особистої відповідальності за виконання вимог Військової присяги, статутів, наказів командирів і своїх службово-посадових обов'язків.

Є невід'ємною складовою повсякденної діяльності військ (сил). В основі цієї діяльності лежить, перш за все, багатовіковий досвід, що базується на традиціях духовності і волелюбності нашого народу в його боротьбі за свободу та незалежність.

Основні завдання органів по роботі з особовим складом:

- здійснення заходів гуманітарного та соціального забезпечення повсякденної діяльності військ (сил);
- організація МПЗ приведення (відмобілізування) військ (сил) у бойову готовність, виконання завдань бойового чергування, бойової служби;
- організація психологічної підготовки та психологічної роботи з в/с (резервістами), формування у них психічної стійкості та психологічної готовності до виконання завдань за призначенням;
- вивчення та прогнозування МПС особового складу, забезпечення стану військової дисципліни у військах (силах), організація індивідуальної роботи з в/с, надання їм психологічної допомоги та організація консультування;
- виявлення причин і соціально-психологічних передумов скоєння правопорушень, їх загибелі та травмування, проведення заходів щодо профілактики та корекції їх поведінки;

**Основні завдання органів по роботі з особовим складом:
(продовження)**

- **аналіз суспільно-політичної обстановки в районах дислокації військ (сил), її вплив на МПС особового складу, забезпечення нейтралізації впливу негативних факторів;**
- **організація занять з воєнно-ідеологічної підготовки та інформаційна робота з військовослужбовцями, формування у них громадянської свідомості, державних та суспільних цінностей, правової освіченості;**
- **організація військово-патріотичного виховання, культурно-просвітницька робота та дозвілля особового складу, членів їх сімей, працівників ЗС України;**
- **пропаганда культурної спадщини українського народу, національно-історичних. бойових і військових традицій ЗС України за участю закладів культури та самодіяльних (аматорських) колективів, сприяння всебічному культурному та духовному розвитку особистості військовослужбовця, підтримка його творчих здібностей та дарувань;**

**Основні завдання органів по роботі з особовим складом:
(продовження)**

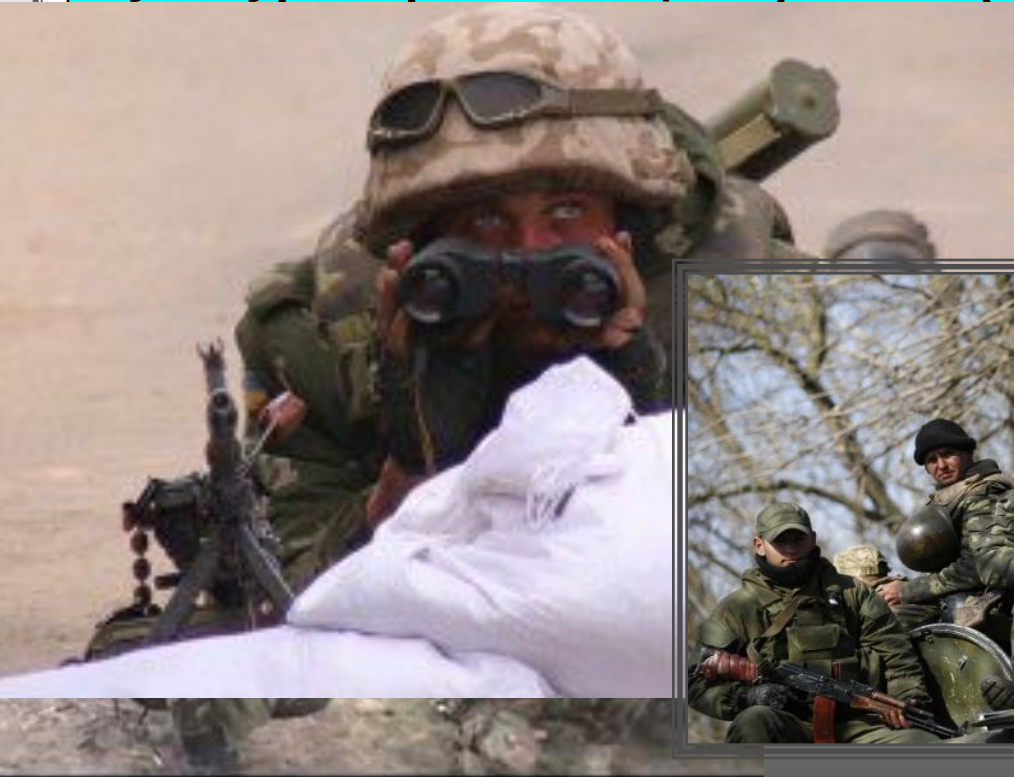
- керівництво діяльністю підпорядкованими закладами культури ЗС, методичне забезпечення їх роботи;
- співпраця з релігійними організаціями у питаннях духовної підтримки особового складу;
- організація моніторингу соціальних процесів у військових колективах, реалізація заходів правового і соціального захисту в/с та членів їх сімей, працівників ЗС України, попередження виникнення та нейтралізація випадків соціальної напруги у військовому середовищі;
- співпраця з інститутами громадськості у ЗС України, Громадською радою при МО України, забезпечення роботи телефонів довіри, розгляд пропозицій, скарг і заяв з питань соціального і правового захисту в/с і членів їх сімей, вивчення шляхів їх вирішення;
- організація та проведення цільових військово-соціологічних досліджень;

**Основні завдання органів по роботі з особовим складом:
(продовження)**

- виконання заходів соціальної і професійної адаптації в/с, співпраця з місцевими органами влади та органами місцевого самоврядування, регіональними центрами зайнятості;
- реалізація заходів щодо шефства у ЗС;
- визначення штатно-табельних потреб у ТЗВ, організація роботи щодо їх постачання, обліку, збереження, експлуатації, відновлення та списання;
- створення та підтримка на належному рівні навчально-методичної бази, виготовлення та використання навчальних матеріалів і відеофільмів;
- замовлення НД і ДКР щодо створення нових (модернізації існуючих) зразків ТЗВ;
- проведення заходів щодо формування позитивного іміджу ЗС у суспільстві, підвищення престижу військової служби, сприяння системному розповсюдженню інформації про діяльність ЗС у ЗМІ;

Складові системи роботи з особовим складом:

- ❑ МПЗ бойової і мобілізаційної готовності військ (сил), бойового чергування, бойової служби, оперативної та бойової підготовки, специфічної діяльності військових формувань (проведення АТО, здійснення миротворчої діяльності тощо);
- ❑ МПЗ військової дисципліни та профілактика правопорушень;
- ❑ інформаційнопропагандистське забезпечення;
- ❑ культурнопросвітницька робота (КВПР) та організація

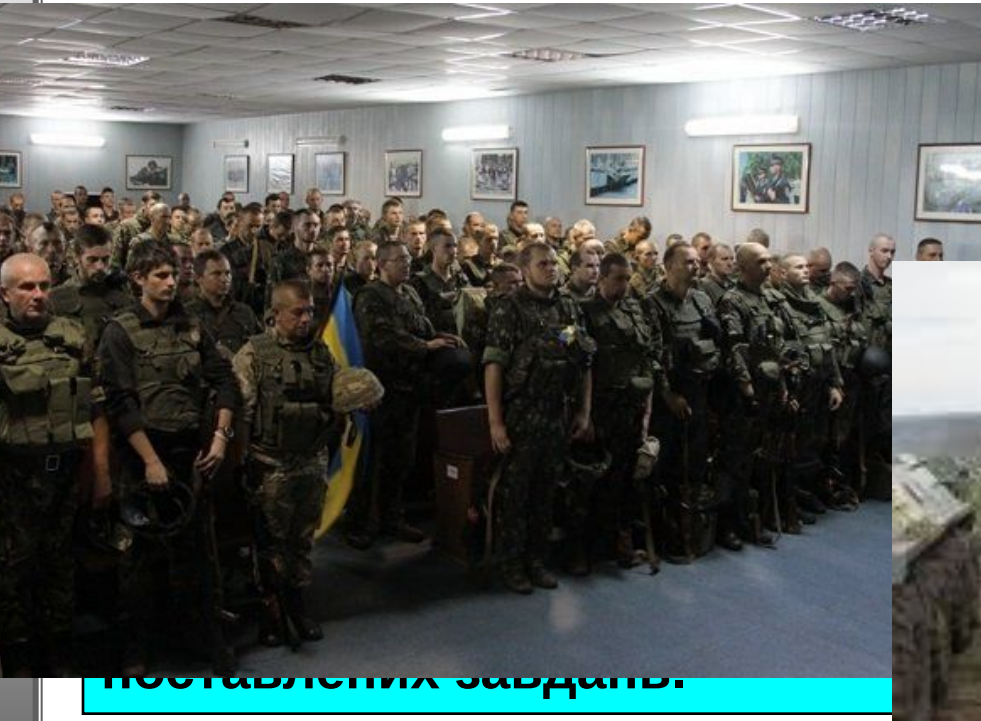

МПЗ бойової і мобілізаційної готовності

Моральнопсихологічне забезпечення бойової і мобілізаційної готовності військ (сил), бойового чергування, бойової служби, оперативної та бойової підготовки, специфічної діяльності військових формувань включає комплекс організаційних, виховних і соціальнопсихологічних заходів, спрямованих на підтримання постійної бойової готовності органів військового управління, військових частин і підрозділів, установ і закладів, реалізацію духовного і професійного потенціалу особового складу під час виконання навчальнобойових завдань.

МПЗ військової дисципліни та профілактика правопорушень

ення військової дисципліни та
е система організаційних,
ходів щодо формування й

поставлених завдань.

Інформаційно-пропагандистське забезпечення

Інформаційнопропагандистське забезпечення (ІПЗ) полягає у здійсненні органами державного та військового управління, командувачами, командирами (начальниками), штабами, органами по РОС, засобами масової інформації заходів впровадження гуманітарної політики держави у ЗС України через систему інформації, військовопатріотичного виховання особового складу для формування у військовослужбовців громадянської свідомості і відповідальності.

Культурно-просвітницька робота та організація дозвілля

Культурно-просвітницька робота та організація дозвілля забезпечує формування у військовослужбовців високої духовної культури і моральних якостей, почуття патріотизму, вірності традиціям українського народу і задоволення їх естетичних і культурних потреб проведенням культурно просвітницьких заходів та організацією дозвілля особового складу.

Військово-соціальна робота

Військовосоціальна робота передбачає здійснення соціально правових, інформаційних і організаційних заходів для сприяння військовослужбовцям і працівникам ЗС України, членам їх сімей у реалізації встановлених законами України, іншими законодавчими актами прав і пільг, а також в отриманні ними соціальної допомоги та відповідних компенсацій, створенні у військових і трудових колективах соціальних умов і гарантій, які б забезпечили їх нормальну життєдіяльність, сумлінне ставлення до виконання функціональних та службових обов'язків

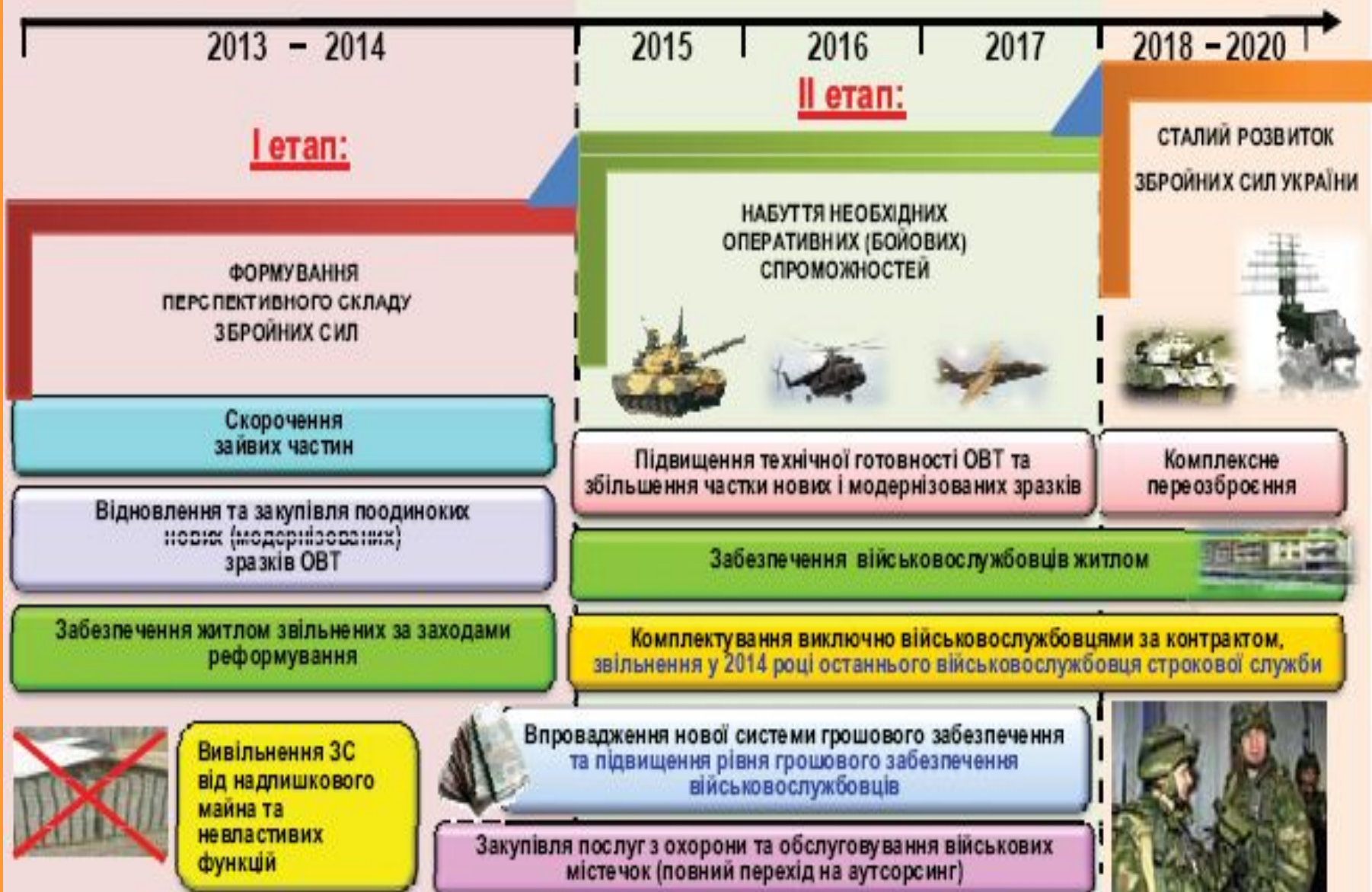

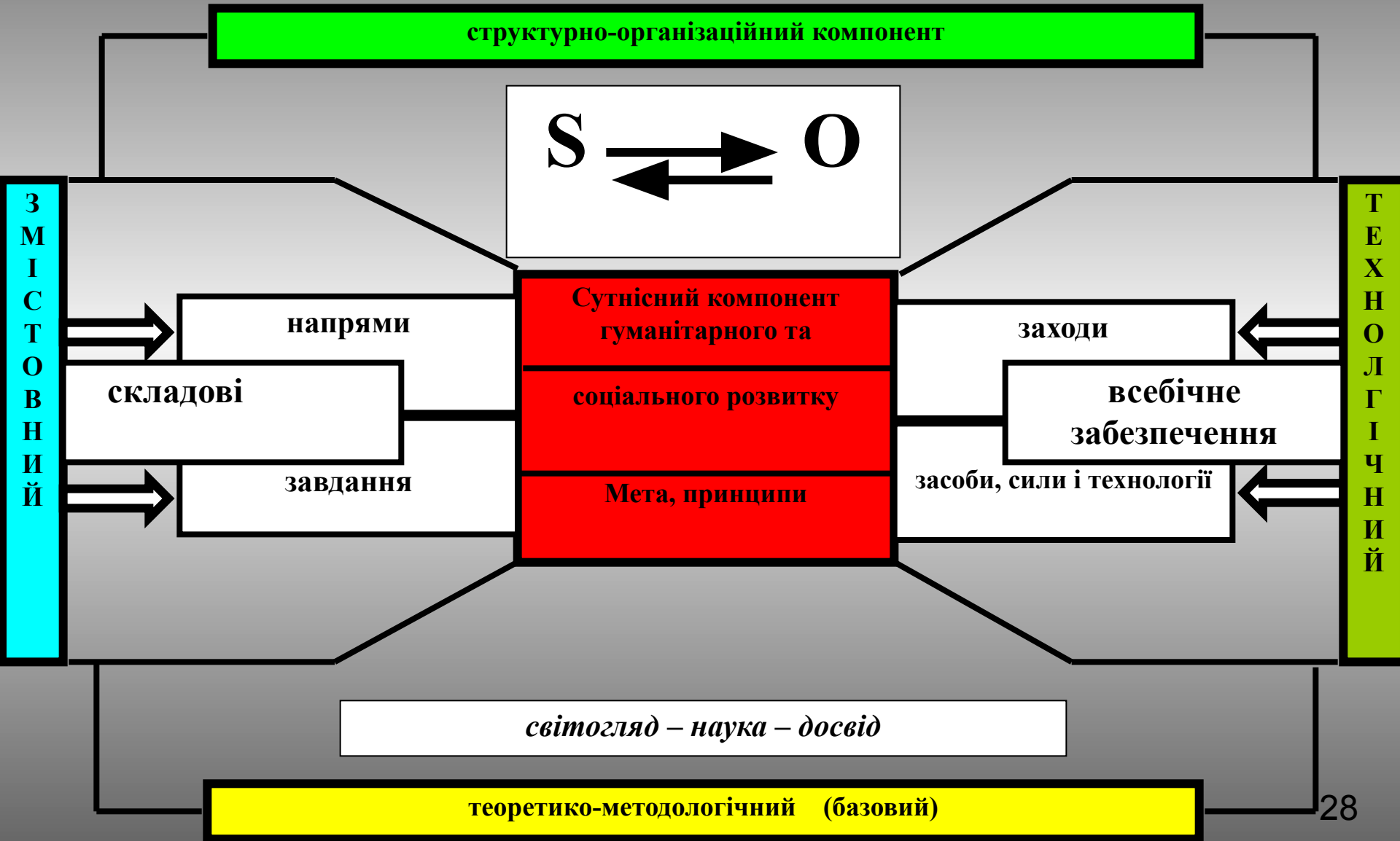
Висновки за темою:

- 1. У ЗС України МПЗ поряд із бойовим (оперативним), матеріально-технічним і медичним забезпеченням є об'єктивною необхідністю, яка сприяє підтриманню високої боєготовності та боєздатності військ (сил).**
- 2. МПЗ спрямовано на підтримання високої боєздатності та готовності військ до виконання бойових завдань шляхом створення високого МПС власних військ і забезпечення морально-психологічної переваги над військами противника.**
- 3. Вирішення завдань, що стоять перед військами, із заданою ефективністю можливе за умов надійного функціонування системи їх МПЗ, як одного з видів всебічного забезпечення.**
- 4. Подальше вдосконалення системи МПЗ діяльності військ (сил) повинно сприяти вирішенню основного завдання – відновлення територіальної цілісності, забезпечення недоторканості українських кордонів, підтримання державного суверенітету України.**

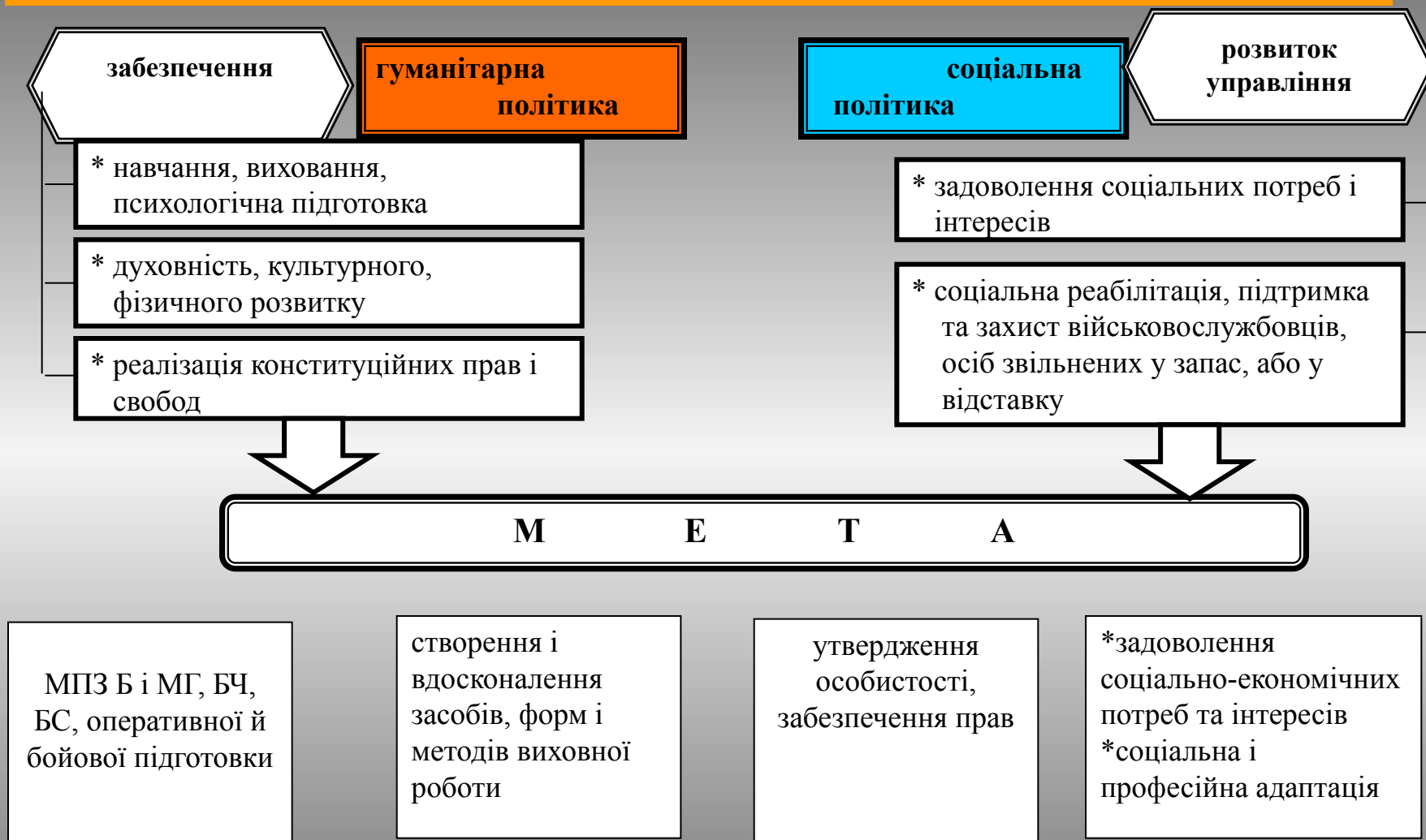
Етапи оптимізації та реорганізації Збройних Сил України:

*Принципова схема системи роботи з особовим складом
(структурно-компонентна)*

Гуманітарний і соціальний розвиток Збройних Сил України

АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

КАФЕДРА МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬК (СИЛ)

Дякую за увагу!